

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 21 mars 1996 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1995/96:169 Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst, m.m. jämte motioner i de delar som berör kulturutskottets beredningsområde.

Med anledning av propositionen har väckts motionerna 1995/96: Fi66–Fi75.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande över flertalet av de yrkanden som avser sammanslagningen av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst samt de yrkanden som avser eller som kan anses ha samband med lotterilagstiftningen.

Utskottet

Inledning

I propositionen föreslås att Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst slås samman genom att staten i ett första steg placerar bolagens aktier i ett nybildat bolag som därmed blir moderbolag till de båda bolagen. I propositionen föreslås också att ett vinstdelningssystem införs där det statsägda bolagets vinster delas mellan staten och föreningslivet. Systemet föreslås ersätta nu gällande system som innebär att AB Tipstjänsts hela överskott av en produkt (värdeautomatspel) lämnas till föreningslivet. Vidare föreslås att de statsägda bolagen undantas från lotteriskatt och statlig inkomstskatt, utom när det gäller vissa inkomster från fastighetsinnehav. Slutligen innehåller propositionen ett förslag som rör långivningen för det statligt ägda bolaget Venantius AB.

Sistnämnda förslag berör inte kulturutskottets beredningsområde.

Sammanlagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst

I enlighet med det inledningsvis sagda föreslås i propositionen att riksdagen skall bemyndiga regeringen att slå samman de båda statliga spelbolagen Penninglotteriet och Tipstjänst på det sätt som föreslås i propositionen och

att riksdagen skall godkänna att regeringen bildar ett nytt aktiebolag som kan överta aktierna i bolagen som ett led i sammanslagningen. Det sålunda bildade moderbolaget skall fullfölja sammanslagningen av bolagen. Det nya bolagets styrelse skall enligt regeringsförslaget ha sitt säte i Visby.

Kulturutskottet vill i detta sammanhang påpeka att regeringen inte i propositionen uttryckligen tar ställning till frågan huruvida den statliga spelverksamheten på längre sikt bör bedrivas inom ett bolag eller inom en koncern med gemensamma funktioner i ett moderbolag samt med dotterbolag för t.ex. produkter, drift och marknad avseende olika produkter eller produktgrupper.

Det här redovisade regeringsförslaget berör kulturutskottets beredningsområde så till vida att möjligheterna för folkrörelserna att hävda sig på spelmarknaden är beroende av hur den statliga spelverksamheten är organiserad. Vidare har det förslag som läggs fram i propositionen om ett vinstdelningssystem för staten och föreningslivet och som behandlas i ett senare avsnitt i detta yttrande sin utgångspunkt i beslut som riksdagen efter beredning i kulturutskottet fattade våren 1994 om värdeautomatspel. Tipstjänst har senare fått tillstånd att bedriva detta spel.

Ett antal motionsyrkanden berör denna del av propositionen.

I flera yrkanden – i motionerna Fi68 (v), Fi71 (m) och Fi75 (fp) – föreslås avslag på propositionen med hänvisning till bl.a. att en sammanslagning skulle minska konkurrensen på spelmarknaden. I motionerna uttrycks också en oro för att en sammanslagning skulle kunna leda till att sysselsättningen på Gotland, där Penninglotteriet nu är lokaliserat, skulle försämrast. I motion Fi72 (c) krävs att riksdagen som villkor för att ge regeringen de begärda bemyndigandena om en bolagssammanslagning skall ställa upp kravet att det nya bolaget i dess helhet skall lokaliseras till Gotland. I flera andra motioner – Fi66 (s), Fi67 (kds) och Fi69 (mp) – framställs också yrkanden som, utan att vara förenade med avslagskrav, syftar till att riksdagens beslut skall leda till att sysselsättningen på Gotland stärks. Ett andrahandsyrkande med samma syfte finns i den ovan delvis behandlade motionen Fi68 (v). Motionärerna vill att all den verksamhet som avser turspel skall förläggas till Gotland.

Utskottet gör följande bedömning.

Utskottet har vid sina överväganden stannat för att ansluta sig till regeringens bedömning då det gäller konkurrensfrågan. Som regeringen anför bör konkurrensen på den svenska spelmarknaden begränsas bl.a. genom att marknaden förbehålls ett fåtal aktörer, så att stordriftsfördelarna kan tas till vara och sociala skyddshänsyn, bedrägeririsker och vissa konsumentintressen kan beaktas. Även de skäl i övrigt i konkurrensfrågan som talar för en sammanslagning av de båda statliga spelbolagen delas av utskottet (prop. s. 13).

Regeringen har närmare utvecklat sina synpunkter på möjligheterna till samordningsvinster av sammanslagningen (prop. s. 13–14). Utskottet anser för sin del att det är uppenbart att de resurser i olika avseenden som finns i ettvarvt av bolagen vid en sammanslagning bör kunna ge betydande samordningsvinster. Som regeringen framhåller finns vinster att göra främst inom ADB-området, distribution, ombudsförvaltning, administration och marknadskommunikation.

Det är enligt utskottets mening självklart att det vid bedömningen av regeringens förslag också måste tas hänsyn till de regionalpolitiska effekterna för Gotland av en sammanslagning av Tipstjänst och Penninglotteriet. Härtill kommer att – i enlighet med det ovan sagda om sammanslagningsvinster – den kompetens och den utvecklingspotential som finns på Gotland av rent affärsmässiga skäl måste tas till vara.

Enligt utskottets mening måste förutsättningarna för ett beslut om sammanslagning av bolagen vara att de villkor som framgår av det följande uppfylls.

I propositionen föreslås att det nya bolagets styrelse skall ha sitt säte i Visby, där Penninglotteriet i dag är lokaliserat. Utskottet tillstyrker förslaget. En inriktning bör vara att huvudkontoret med dess funktioner för den samlade verksamheten bör lokaliseras till Visby. Utskottet anser också att en betydande del av den totala verksamheten i övrigt skall bedrivas från Gotland så att sysselsättningen på Gotland bevaras och förstärks vid en sammanslagning. Även i fortsättningen bör verksamhet bedrivas i Sundbyberg, där styrelsen för Tipstjänst nu har sitt säte och där bolagets huvudkontor är beläget.

Utskottet vill framhålla att vad som anförts i det föregående inte får leda till att redan gjorda investeringar inte kan utnyttjas på ett godtagbart sätt.

Utvecklingen inte minst på den statliga spelmarknaden har varit mycket snabb. De produkter som i dag finns på denna marknad kan numera inte på ett meningsfullt sätt delas upp i grupper, där en grupp utgörs av turspel och en annan grupp av övriga spel. Med hänsyn bl.a. härill avstyrker utskottet förslaget att riksdagen skall besluta att turspel skall förläggas till Gotland. Utskottet vill tillägga att ett riksdagsbeslut som innebär att riksdagen skulle ta ställning till hur olika verksamhetsgrenar skulle vara organiserade skulle vara ägnat att motverka företagsledningens möjligheter att driva den samlade verksamheten på ett rationellt sätt. Utskottet vill dock instämma i uttalandet i propositionen att en väl utbyggd service såväl i storstad som i glesbygd bör eftersträvas.

Det sagda innebär att utskottet tillstyrker att regeringen får begärda be-myndiganden om sammanslagning av Tipstjänst och Penninglotteriet, dock under förutsättning att de regionalpolitiska hänsyn som angetts uppfylls. Utskottets ställningstagande innebär att vissa av motionskraven får anses bli tillgodosedda helt eller delvis.

Utskottets ställningstagande i det föregående innebär att något yttrande över motion Fi71 (m), såvitt däri yrkas att AB Tipstjänst skall säljas till föreningslivet, inte erfordras. I formell mening gäller detta även motion Fi72 (c), såvitt avser yrkande 3, där frågan om att samtliga turspel skall ordnas av Penninglotteriet tas upp. I sakligt hänseende har dock frågan om lokaliseringen av arbetet med turspel behandlats i det föregående.

Vinstdelningssystem mellan staten och föreningslivet

Regeringen har i juni 1995 lämnat Tipstjänst tillstånd att driva värdeautomat-spel, vars överskott i sin helhet skall tillföras det lokala föreningslivets barn-

och ungdomsverksamhet. Regler om värdeautomatspel finns i 27 § lotterilagen.

Regeringen föreslår att ett system skall införas som ersätter detta öronmärkningssystem. Förslaget innebär i huvudsak att vinster i det statsägda företaget, efter avdrag för ett grundbelopp som tillfaller staten, delas mellan staten och föreningslivet (prop. s. 14).

I propositionen anføres att det finns anledning anta att värdeautomatspelen om några år kommer att utgöra en betydande del av föreningslivets finansiering. Övergången till det nya systemet bör genomföras så snart en god prognos kan göras av hur stora överskott värdeautomatspelen kommer att generera.

Syftet med förslaget är att skapa goda förutsättningar för samförstånd mellan det statsägda bolaget och överskottsmottagande föreningsliv. Regeringen anser att det föreslagna systemet minskar risken för konflikter mellan olika intressen på grund av att olika spelformer utvecklas olika eller till följd av beslut att satsa utvecklings- och marknadsföringsmedel på vissa spelformer i högre grad än andra. Ett vinstdelningssystem enligt förslaget kan vidare innebära möjligheter till direkt samarbete mellan bolag och överskottsmottagare. Regeringen gör bedömningen att föreningslivet på detta sätt kan tillföras ett stabilare och mer långsiktigt överskott från den här aktuella verksamheten. Beträffande ytterligare skäl som åberopas för förslaget hänvisar utskottet till propositionen (s. 15).

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om vinstdelning. I likhet med regeringen gör utskottet bedömningen att förslaget är ägnat att medföra en rad fördelar i förhållande till vad som nu gäller.

Utfallet av vinstdelningssystemet kommer att kunna följas av riksdagen. En uppföljning av effekterna av beslutet bör ske. Med hänvisning härtill avstyrks motion Fi67 (kds) yrkande 3, såvitt däri förordas att föreningslivet skall få garantier för att det skall få rimliga utdelningar i det nya systemet.

Det överskott från den statliga spelverksamheten som skall tillföras det lokala föreningslivet skall användas för dess barn- och ungdomsverksamhet. Överskottet skall således inte bara tillföras föreningar med idrottsaktiviteter. Utskottet anser att motion Fi68 (v) yrkande 3 inte påkallar någon riksdagens åtgärd, såvitt däri understryks att överskottet inte bara skall gå till elitidrottandet.

Regeringens bedömning är att det nya systemet kan träda i kraft tidigast den 1 januari 1997. Med hänsyn härtill finns tidsmässig möjlighet för regeringen att i den till sensommaren aviserade propositionen om ändringar i lotterilagen ta upp frågan om ändring i 27 § första stycket 1 i lotterilagen. Det föreslagna vinstdelningssystemet står nämligen enligt kulturutskottets mening i mindre god överensstämmelse med denna bestämmelse. Utskottet förutsätter således att regeringen överväger frågan om behovet av ändring av bestämmelsen.

I propositionen anføres att, liksom enligt gällande system, föreningslivets medel bör tillställas Riksidrottsförbundet respektive Ungdomsstyrelsen för fördelning enligt närmare riktlinjer från regeringen.

Det är viktigt att föreningslivet får möjlighet att framföra synpunkter på principerna för fördelningen av medlen. Det får ankomma i första hand på

regeringen att ta ställning till hur detta skall ske. De motionskrav som berör fördelningsfrågan, nämligen Fi67 (kds) yrkande 3 delvis och Fi68 (v) yrkande 3 delvis, bör enligt utskottets mening inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet anser det lämpligt att i detta sammanhang ta upp till behandling motion Fi67 (kds), såvitt behandlas frågan om en segmenterad spelmarknad (yrkande 1). Motionärerna anser att det finns behov av en sådan marknad för att det skall bli möjligt att skapa långsiktiga och uthålliga regler, där folkrörelserna mot bakgrund av spelmarknadens monopolistiska struktur får ett bättre definierat utrymme. De statliga spelbolagen bör ges koncession för vissa spel och lotterier medan folkrörelserna bör ges rätt till andra spelformer och vissa specifika försäljningskanaler. Motionärerna utvecklar närmare sina synpunkter.

Den av motionärerna upptagna frågan har inte minst i samband med behandlingen av frågor om utformningen av lotterilagstiftningen varit föremål för diskussion under mycket lång tid. Utskottet kan dela motionärernas uppfattning att det skulle kunna vara av visst värde om en sådan uppdelning som motionärerna förordar kunde komma till stånd. Samtidigt tvingas utskottet konstatera att det torde vara orealistiskt att i nuvarande läge söka åstadkomma en sådan segmentering som motionärerna efterlyser. Strukturen på spelmarknaden är för närvarande sådan att det inte torde vara möjligt att göra en klar uppdelning mellan exempelvis olika spelformer som förordas av motionärerna utan att detta i vart fall under lång tid skulle leda till minskade vinster för såväl folkrörelserna som övriga aktörer på spelmarknaden. I sammanhanget måste beaktas att vi sannolikt står inför en starkt ökande konkurrens från den internationella spelmarknaden. Det måste också framhållas att ett genomförande av det i det föregående redovisade vinstdelningssystemet innebär att det blir ett intresse för folkrörelserna att de statliga spelen ger ett bra nettoresultat. Samtidigt med det sagda vill utskottet understryka vad som är en av utgångspunkterna för propositionen, nämligen att konkurrensen på marknaden för nationella lotterier och spel i huvudsak bör begränsas till att avse ett fåtal aktörer, så att sociala skyddshänsyn och bedrägeririsker kan beaktas. Med det anförda får motionen anses besvarad i denna del.

I motion Fi74 (fp) anføres en rad synpunkter som har till syfte att riksdagen skall värna om folkrörelsernas möjligheter att skaffa sig inkomster från spel- och lotterimarknaden (yrkandena 1, 2 och 3). Motionsyrkandena är i viss mån besvarade genom vad utskottet anför i det föregående. Härutöver kan anföras följande. Då utskottet våren 1994 behandlade den dåvarande regeringens förslag till ny lotterilag anförde utskottet att förslagen i propositionen i vissa avseenden var avsevärt mindre långtgående än vad Lotteriutredningen, vars förslag låg till grund för propositionen, föreslagit men att de förslag som lades fram i propositionen likväl borde vara ägnade att i icke obetydlig utsträckning förbättra möjligheterna för de folkrörelser som så önskar att finansiera sin verksamhet genom lotterier och spel. Den nya lotterilagen har ännu varit i kraft alltför kort tid för att det skall vara möjligt att dra några bestämda slutsatser om den gjorda bedömningen var riktig. Utskottet har vid

ett antal tillfällen framhållit angelägenheten av att folkrörelserna får goda möjligheter att verka (se bl.a. bet. 1989/90:KrU3 och bet. 1990/91:KrU8). En förutsättning härför är att de har möjlighet att skaffa sig intäkter. Utskottet kommer därför även i fortsättningen att med noggrannhet följa utvecklingen på spel- och lotterimarknaden för att, om så bedöms erforderligt, kunna ta initiativ på området i syfte att folkrörelserna skall ha goda möjligheter att skaffa sig inkomster av spel och lotterier. Som framgår av den tidigare redovisningen kommer det, med det nya vinstdelningssystemet, också att vara ett intresse för föreningslivet att verksamheten för det sammanslagna statliga spelbolaget utvecklas väl. Motionsyrkandena påkallar inte någon riksdagens åtgärd.

Det är angeläget att föreningslivet även i fortsättningen får ett statlig ekonomiskt stöd (se senast bet. 1993/94:KrU32 s. 5). I anslutning till detta uttalande vill utskottet med anledning av vad som anförs i motion Fi73 (c) framhålla att det självfallet är angeläget att man respekterar att vissa föreningar av etiska skäl inte vill skaffa sig inkomster av spel- eller lotteriverksamhet (yrkande 1).

Forskning om spelberoende, m.m.

Regeringen gör bedömningen att medel bör ges till forskning om spelberoende och stöd till organisationer för spelberoende m.m. Regeringen avser att återkomma till anslagsfrågan i budgetpropositionen för år 1997.

Det ankommer i första hand på socialutskottet att ha synpunkter på regeringens bedömning i denna del. Kulturutskottet yttrar sig därför inte om yrkande 2 i motion Fi73 (c) och yrkande 5 i denna del i motion Fi67 (kds).

Självfallet måste även kulturutskottet – bl.a. vid bedömningen av frågor som avser eller har samband med lotterilagstiftningen – beakta riskerna för spelberoende.

I motion Fi74 (fp) yrkas att riksdagen skall besluta att alla lotterianordnare, inklusive de statliga, skall upprätta ett etiskt policydokument som förhindrar negativa följder av ett alltför aktivt spelande (yrkande 5).

Kulturutskottet anser att frågan om önskvärdheten och lämpligheten av att lotterianordnare antar ett dokument av detta slag bör prövas av den enskilde lotterianordnaren.

I flera motioner, Fi67 (kds) yrkande 5 delvis och Fi74 (fp) yrkande 4 delvis, tas upp frågor som avser dragningstätheten i lotterier. Motionärerna torde framför allt oroas över de statliga on line-spelen med dragning med endast ett fåtal minuters mellanrum.

Utskottet hyser förståelse för motionärernas synpunkter. Det är angeläget att man uppmärksammar vilka effekter sådana spel får, så att en omprövning av koncessionerna kan göras om det skulle uppstå socialt icke godtagbara effekter av spelen.

Lotterilagen förbjuder i dag den som är under 18 år att delta i vissa spel, nämligen automatspel, roulettspel, tärningsspel eller kortspel.

I fyra motioner framställs yrkanden som syftar till att denna regel skall få ett vidgat tillämpningsområde. Motionerna är motion Fi67 (kds) yrkande 5 delvis, motion Fi69 (mp) yrkande 2, motion Fi73 (c) yrkande 4 och motion Fi74 (fp) yrkande 4 delvis.

I en för kort tid sedan framlagd promemoria, nämligen promemorian (Ds 1996:20) Ändringar i lotterilagen, föreslås att det angivna förbudet skall vidgas till att avse även vadhållning och bingo. Förbudet riktar sig i dag till de underåriga själva. I promemorian föreslås att förbudet i stället skall riktas mot den som anordnar lotteriet eller den som företräder honom eller förmedlar en lotteritjänst från honom.

Promemorian remissbehandlas för närvarande. Utskottet anser att remissbehandlingen och den fortsatta beredningen av ärendet inte bör föregripas. Motionerna avstyrks därför i här aktuella delar.

Slutligen behandlar utskottet motion Fi73 (c), såvitt däri förordas att det inte skall bli tillåtet att introducera spelformer över hemdatorer (yrkande 3).

Som motionären påpekar är det redan nu möjligt att över Internet delta i spel som ordnas av huvudmän utanför Sverige. I den ovan nämnda promemorian, Ändringar i lotterilagen, diskuteras olika frågor om spel över data-nät. Flera av de förslag som läggs fram i promemorian får, om de genomförs, betydelse för spel över datanät. Även i detta avseende bör remissbehandlingen av promemorian avvaktas. Det är emellertid också, inte minst med hänsyn till den pågående utvecklingen på det internationella planet, viktigt att man från svensk sida följer den tekniska utvecklingen på spelområdet. Utskottet har inhämtat att bl.a. Lotteriinspektionen uppmärksammat följer denna utveckling. Utskottet anser att det inte är erforderligt med något riksdagens initiativ med anledning av motionsyrkandet.

Stockholm den 25 april 1996

På kulturutskottets vägnar

Åke Gustavsson

I beslutet har deltagit: Åke Gustavsson (s), Berit Oscarsson (s), Anders Nilsson (s), Björn Kaaling (s), Marianne Andersson (c), Monica Widnemark (s), Lennart Fridén (m), Agneta Ringman (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Jan Backman (m), Ewa Larsson (mp), Fanny Rizell (kds), Lena Klevenås (s), Lars Lilja (s), Gunnar Hökmark (m), Christer Eirefelt (fp) och Elizabeth Nyström (m).

1. Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst

Lennart Fridén (m), Jan Backman (m), Gunnar Hökmark (m), Elizabeth Nyström (m) och Christer Eirefelt (fp) anser att den del av kulturutskottets yttrande i avsnittet Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst som börjar med "Utskottet har" och slutar med "eller delvis" bort ha följande lydelse:

Det material på vilket regeringens förslag om sammanslagning av Tips-tjänst och Penninglotteriet grundar sig är, som framhållits i motion Fi71, bristfälligt.

Samtidigt som utskottet vill påtala detta, kan det – i överensstämmelse med vad som anförts i motionerna Fi71 och Fi75 – konstateras att regeringen lägger fram förslaget om sammanslagning trots att ett genomförande av förslaget kommer att medföra en väsentlig minskning av konkurrensen på spelmarknaden; Konkurrensverket har avstyrkt förslaget med hänsyn till att konkurrenstrycket minskar och till att förslaget leder till minskad effektivitet. Detta är betänkligt inte minst mot den bakgrunden att framtidens marknad med all sannolikhet kommer att ha globala aktörer med omfattande förmåga till hård konkurrens och som arbetar med avancerad informationsteknik. Möjligheterna att hindra en sådan internationell konkurrens lagstiftningsvägen torde vara begränsade. Det sagda talar starkt för att riksdagen bör avslå regeringens förslag till sammanslagning av bolagen.

Vid bedömningen av regeringens förslag i denna del måste också betydande hänsyn tas till de regionalpolitiska effekterna av ett bifall till förslaget. Penninglotteriet, som sysselsätter omkring 180 personer på Gotland, fyller en viktig regionalpolitisk uppgift. Bolaget har framhållit att en sammanslagning kan väntas leda till betydande kostnader och att regeringsförslaget därför hotar sysselsättningen på Gotland. Utskottet delar denna uppfattning.

I enlighet med det anförda avstyrker utskottet att riksdagen beslutar om en sammanslagning av Tipstjänst och Penninglotteriet.

2. Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst, m.m.

Marianne Andersson (c) anser att den del av kulturutskottets yttrande i avsnittet Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst som börjar med "I propositionen" och slutar med "det föregående" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som kommer till uttryck i motion Fi72. Den hittillsvarande verksamheten inom Penninglotteriet är ett av många exempel på framgångsrik svensk regionalpolitik. Gotland är ett av de områden som har drabbats hårt av den ökade arbetslösheten. Nedläggningar har gjorts. Andra verksamheter hotas. Mot denna bakgrund är det naturligt att utskottet anser att hela verksamheten i det sammanslagna företaget skall förläggas till Gotland. Den nya tekniken med framför allt s.k. on line-spel undanröjer de hinder som tidigare har funnits för att utlokalisera Tipstjänsts

verksamhet till Visby. Det finns möjlighet att överföra alla rena turspel till ett och samma affärsområde inom det nya bolaget.

Sammanfattningsvis anser utskottet således att hela Tipstjänsts verksamhet skall överflyttas till Gotland så att det nya företaget efter sammanslagningen av Tipstjänst och Penninglotteriet kommer att vara lokaliserat där.

Utskottets ställningstagande i det föregående innebär att något yttrande över motion Fi71 (m), såvitt däri yrkas att Tipstjänst skall säljas till föreningslivet, inte erfordras. Det yrkande i motion Fi 72 (yrkande 3) som avser turspel blir genom ställningstagandet i det föregående i praktiken fullt ut tillgodosett.

3. Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst, m.m.

Charlotta L Bjälkebring (v) anser att den del av kulturutskottets yttrande i avsnittet Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst som börjar med ”Utskottet har” och slutar med ”det föregående” bort ha följande lydelse:

Vänsterpartiet ställer sig kritiskt till förslaget att slå samman Penninglotteriet och Tipstjänst. Konkurrensaspekter bör i görligaste mån beaktas på spelmarknaden liksom på varje annan marknad. En sammanslagning av de båda spelbolagen kan komma att leda till minskad konkurrens och effektivitet på marknaden. Ett bildande av två dotterbolag – något som angetts som en möjlighet i den bakomliggande utredningen – skulle också leda till att insynen i bolaget försämrats.

Utskottet vill framhålla att de redovisade synpunkterna om risken för minskad konkurrens också har vunnit stöd motionsvägen av andra partier.

Utskottet anser att det också finns påtagliga risker för att sysselsättningen på Gotland skulle försämrats vid en sammanslagning av de båda statliga spelbolagen.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet att Penninglotteriet och Tipstjänst slås samman.

I avvikande mening nr 6 till detta yttrande återkommer utskottet till frågan om bl.a. delägarskap i spelbolagen.

För den händelse riksdagen trots utskottets ställningstagande i det föregående skulle besluta om en sammanslagning av bolagen, måste garantier skapas för att verksamheten på Gotland stärks genom att handhavandet av alla s.k. turspel inom det nya bolaget förläggs där. En striktare uppdelning mellan Penninglotteriet och Tipstjänst av turspelen respektive skicklighets spelen skulle leda till en förstärkning av Penninglotteriets position på spelmarknaden och därmed också säkerställa arbetstillfällena på Gotland. Regeringen bör återkomma med förslag härom.

4. Försäljning av Tipstjänst, m.m.

Lennart Fridén, Jan Backman, Gunnar Hökmark och Elizabeth Nyström (alla m) anser att den del av kulturutskottets yttrande i avsnittet Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst som börjar med ”Utskot-

tets ställningstagande” och slutar med ”det föregående” bort ha följande lydelse:

Utskottet tillstyrker att Tipstjänst skall försäljas till föreningslivet. Förslaget innebär att riksdagens beslut våren 1994 om en sådan försäljning skall fullföljas.

De produkter som i dag finns på spelmarknaden kan inte på ett meningsfullt sätt delas upp i grupper, där en grupp utgörs av turspel och en annan grupp av övriga spel. Med hänsyn bl.a. härtill avstyrks motion Fi72, såvitt avser yrkande 3, där frågan om att samtliga turspel skall ordnas av Penninglotteriet tas upp.

5. Försäljning av AB Tipstjänst, m.m.

Christer Eirefelt (fp) anser att den del av kulturutskottets yttrande i avsnittet Sammanslagning av Svenska Penninglotteriet AB och AB Tipstjänst som börjar med ”Utskottets ställningstagande” och slutar med ”det föregående” bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående avstyrkt att Tipstjänst slås samman med Penninglotteriet. Vidare har Tipstjänst fått regeringens tillstånd att driva värdeautomatspel, vars överskott i sin helhet skall tillföras det lokala föreningslivets barn- och ungdomsverksamhet. Ett stort antal värdeautomater kommer att placeras ut under 1996 och förhoppningen är att spel på dessa skall ge den angivna barn- och ungdomsverksamheten ett betydande ekonomiskt tillskott. Resultatet av denna nya spelverksamhet bör avvaktas innan riksdagen ånyo tar ställning till frågan om försäljning av Tipstjänst till föreningslivet. Motion Fi71 i denna del bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

De produkter som i dag finns på den statliga spelmarknaden kan inte på ett meningsfullt sätt delas upp i grupper, där en grupp utgörs av turspel och en annan grupp av övriga spel. Med hänsyn bl.a. härtill avstyrks motion Fi72, såvitt avser yrkande 3, där frågan om att samtliga turspel skall ordnas av Penninglotteriet tas upp.

6. Föreningslivets inflytande

Charlotta L Bjälkebring (v) anser att den del av kulturutskottets yttrande i avsnittet Vinstdelningssystem mellan staten och föreningslivet som börjar med ”Det är” och slutar med ”riksdagens åtgärd” bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt regeringens förslag om vinstdelning. Denna vinstdelning bör i enlighet med vad som sagts i det föregående gå till barn- och ungdomsverksamhet före elitidrott. Självfallet är det av vikt att föreningslivet får inflytande över fördelningen av utfallande vinstdel. Om intresse från föreningslivet finns, bör detta dessutom bli delägare eller åtminstone få inflytande över spelbolagen. I enlighet med vad som föreslås i motion Fi68 bör regeringen återkomma med förslag härom (yrkande 3 delvis).

Genom det sagda tillgodoses också motion Fi67 yrkande 3 i här aktuell del.

Fanny Rizell (kds) anser att den del av kulturutskottets yttrande i avsnittet Vinstdelningssystem mellan staten och föreningslivet som börjar med ”Den av” och slutar med ”denna del” bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning. Det finns ett stort behov av att en segmenterad marknad skapas. Syftet måste vara att skapa långsiktiga och uthålliga regler, där folkrörelserna mot bakgrund av spelmarknadens monopolistiska struktur får ett bättre definierat utrymme. De statliga spelbolagen – eller i framtiden det sammanslagna spelbolaget – bör ges koncession för vissa spel och lotterier medan folkrörelserna bör ges rätt till andra spelformer och specifika försäljningskanaler. Utskottet vill i sammanhanget särskilt framhålla att det är angeläget att folkrörelserna får behålla ensamrätten att ha varuvinster.

Utskottet tillstyrker således motion Fi67 i här aktuell del (yrkande 3).

8. Minderårigas spel

Charlotta L Bjälkebring (v) och Ewa Larsson (mp) anser att den del av kulturutskottets yttrande i avsnittet Forskning om spelberoende, m.m. som börjar med ”Promemorian remissbehandlas” och slutar med ”aktuella delar” bort ha följande lydelse:

Redan i den rapport som ligger till grund för den nu behandlade propositionen togs frågan om en utökning av förbudet i lotterilagen mot minderårigas spel till att gälla även vadhållning i samband med idrott (Oddset) och hästtävlingar. Som redovisas i propositionen (s. 36) har en rad tunga remissinstanser, bl.a. Lotteriinspektionen, Folkhälsoinstitutet och Riksförbundet för Spelberoende tillstyrkt förslaget. Mot denna bakgrund anser utskottet att det finns mycket tunga skäl som talar för en skärpt lagstiftning i denna del.

Riksdagen bör i enlighet med vad som föreslås i motion Fi69 begära förslag därom (yrkande 2). Genom detta ställningstagande tillgodoses syftet med de övriga här aktuella motionsyrkandena.